

กรมทรัพยากรน้ำ

ร่วมประชุมคณะอนุกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 2/2562 ณ ทำเนียบรัฐบาล

วันพฤหัสบดีที่ 14 พฤศจิกายน 2562 เวลา 09.30 น.
 นายสนั่น สรรุธรรม รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
 นายมงคล หลีกเมือง ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
 เข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 2/2562
 โดยมี พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในการประชุม
 เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามมาตรการรองรับสถานการณ์ภัยแล้ง ปี 2562/63
 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3, 10 ก.ย. 2562 และ 29 ต.ค. 2562
 ณ ห้องประชุม 301 ชั้น 3 ตึกบัญชาการ 1 ทำเนียบรัฐบาล

ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒
วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓
ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒
วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๒

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอเพื่อทราบ
๓.๑ สรุปผลการบริหารจัดการน้ำฤดูฝน ๒๕๖๒
๓.๒ รายงานสถานการณ์น้ำปัจจุบัน
๓.๓ รายงานผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา
๔.๑ แนวทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ และ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒
๔.๒ แนวทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒
๔.๓ การคาดการณ์สถานการณ์แม่น้ำโขง และมาตรการ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

๓.๑ สรุปผลการบริหารจัดการน้ำฤดูฝน ๒๕๖๒

ในช่วงฤดูฝนที่ผ่านมาสรุปสถานการณ์น้ำและการเพาะปลูกได้ดังนี้

๑) ปริมาณฝนสะสมในช่วงฤดูฝน ปี ๒๕๖๒

ในช่วงเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม ปี ๒๕๖๒ มีปริมาณฝนสะสมทั้งประเทศรวม ๑,๑๑๔ มิลลิเมตร ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๑๒ % แบ่งออกเป็น ภาคเหนือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๑๒ % ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๘ % ภาคกลาง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๒๒ % ภาคตะวันออก ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๑๕ % ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๖ % และภาคใต้ฝั่งตะวันตก ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ๗ %

๒) การเปรียบเทียบปริมาณน้ำในแหล่งน้ำขนาดใหญ่

สถานการณ์น้ำเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่รวมทั้งประเทศ ๔๐,๔๕๒ ล้าน ลบ.ม. เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ตลอดฤดูฝนที่ผ่านมา จากสถานการณ์ปริมาณฝนที่ตกและอิทธิพลจากพายุทำให้สามารถเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้งปี๒๕๖๒/๖๓ จำนวน ๔๗,๘๘๗ ล้าน ลบ.ม. ซึ่งมากกว่าปริมาณน้ำ

๓) การจัดสรรน้ำในช่วงฤดูฝน

ในช่วงฤดูฝนที่ผ่านมา มีการจัดสรรน้ำทั้งประเทศเกินแผน จำนวน ๑,๓๕๐ ล้าน ลบ.ม. โดยกลุ่มน้ำที่จัดสรรน้ำเกินแผน ได้แก่ กลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่จัดสรรน้ำเกินแผน จำนวน ๔๙๕ ล้าน ลบ.ม. กลุ่มน้ำภาคตะวันตกจัดสรรน้ำเกินแผน จำนวน ๕๗๙ ล้าน ลบ.ม. และกลุ่มน้ำภาคใต้จัดสรรน้ำเกินแผน จำนวน ๕๔๙ ล้าน ลบ.ม.

๔) สถานการณ์การเพาะปลูกข้าว

การประเมินพื้นที่ปลูกข้าวนาปีจากข้อมูลดาวเทียม เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน ๖๐.๐๘ ล้านไร่ เก็บเกี่ยวแล้ว จำนวน ๑๗.๑๑ ล้านไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ในเขตชลประทานมีการปลูกข้าวนาปี จำนวน ๑๔.๒๖ ล้านไร่ เก็บเกี่ยวแล้ว จำนวน ๖.๘๒ ล้านไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีการปลูกข้าวนาปี จำนวน ๔๕.๘๒ ล้านไร่ เก็บเกี่ยวแล้ว จำนวน ๑๐.๒๙ ล้านไร่ ทั้งนี้ยังมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีต่อเนื่อง จำนวน ๑.๓๕ ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน ๑.๒๗ ล้านไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน ๐.๐๘ ล้านไร่

การประเมินพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ๒๕๖๒/๖๓ จากข้อมูลดาวเทียม เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ บริเวณภาคกลางกลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวน ๒๑ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ๒๕๖๒/๖๓ จำนวน ๒๒๙,๘๐๓ ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน ๑๒๕,๐๗๒ ไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน ๑๐๔,๗๓๑ ไร่

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อทราบการบริหารจัดการน้ำฤดูฝนปี ๒๕๖๒

มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๒ รายงานสถานการณ์น้ำปัจจุบัน

๑) สภาพภูมิอากาศและการคาดการณ์ (ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒)

สภาพอากาศ : ประเทศไทยตอนบนมีอุณหภูมิสูงขึ้น กับมีหมอกในตอนเช้า แต่ยังคงอากาศเย็นในบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีฝนเล็กน้อยถึงปานกลางบางแห่งในระยะนี้ ขอให้ประชาชนบริเวณประเทศไทยตอนบนระมัดระวังในการสัญจรผ่านบริเวณที่มีหมอกไว้ด้วย สำหรับภาคใต้ยังคงมีฝนตกต่อเนื่อง

๒) สภาพฝน

ในช่วงวันที่ ๑๑ - ๑๒ พ.ย. ๖๒ ประเทศไทยตอนบนจะมีอุณหภูมิสูงขึ้น ๑-๓ องศาเซลเซียส แต่ยังคงมีอากาศเย็นในตอนเช้า โดยมีฝนบางแห่งในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลาง และภาคตะวันออก สำหรับภาคใต้มีฝนลดลง ส่วนในช่วงวันที่ ๑๓ - ๑๖ พ.ย. ๖๒ บริเวณประเทศไทยตอนบนจะมีฝนฟ้าคะนองบางแห่งเกิดขึ้นในระยะแรก โดยเริ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกก่อน ส่วนภาคกลางและภาคเหนือจะได้รับผลกระทบในระยะต่อไป หลังจากนั้นอุณหภูมิจะลดลง ๓-๕ องศาเซลเซียส และมีอากาศหนาวเย็นลงกับมีลมแรง สำหรับภาคใต้จะมีฝนตกหนักบางแห่ง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีฝนร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่

๓) สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ

แหล่งน้ำต้นทุน ปริมาณน้ำรวม ๕๓,๔๐๔ (๖๕%) ภาคเหนือ ๑๓,๔๓๒ (๔๙%) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๗,๖๗๖ (๕๙%) ภาคกลาง ๗,๑๗๓ (๓๕%) ภาคตะวันตก ๒๔,๓๖๕ (๘๖%) ภาคตะวันออก ๒,๐๐๖ (๖๕%) ภาคใต้ ๕,๒๐๕ (๖๗%) และศักยภาพน้ำบาดาลต่อเดือน ๑,๒๒๘ ล้าน ลบ.ม.

ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๓๘ แห่ง มีปริมาณน้ำ ๔๗,๕๐๘ ล้าน ลบ.ม. อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ๓๕๔ แห่ง มีปริมาณน้ำ ๓,๔๐๖ ล้าน ลบ.ม. อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ๑๔๑,๐๙๗ แห่ง มีปริมาณน้ำ ๒,๔๙๐ ล้าน ลบ.ม. แหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางรวมทั้งประเทศ < ๓๐ % ขนาดกลาง ๖๖ แห่ง ขนาดใหญ่ ๖ แห่ง ๘๐-๑๐๐ % ขนาดกลาง ๗๗ แห่ง ขนาดใหญ่ ๗ แห่ง และ >๑๐๐ % ขนาดกลาง ๓๔ แห่ง

แหล่งน้ำที่ต้องเฝ้าระวัง คิดจาก % ปริมาณน้ำ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พ.ย. ๖๒) แหล่งน้ำเฝ้าระวัง (>๑๐๐%) ได้แก่ ขนาดกลาง ๓๔ แห่ง แยกเป็น ภาคเหนือ ๒ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๐ แห่ง ภาคตะวันออก ๘ แห่ง ภาคกลาง ๑ แห่ง ภาคตะวันตก ๒ แห่ง และภาคใต้ ๑ แห่ง แหล่งน้ำเฝ้าระวัง (๘๐-๑๐๐%) ได้แก่ ขนาดใหญ่ ๗ แห่ง หนองหาร (๘๑%) อ่างเก็บน้ำสิรินธร (๙๔%) อ่างเก็บน้ำศรีนครินทร์ (๘๘%) อ่างเก็บน้ำวชิราลงกรณ (๘๖%) อ่างเก็บน้ำขุนด่านปราการชล (๙๓%) อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (๙๔%) และ บึงบอระเพ็ด (๘๗%) ขนาดกลาง ๘๐ แห่ง แยกเป็น ภาคเหนือ ๗ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕๒ แห่ง ภาคตะวันออก ๑๕ แห่ง ภาคตะวันตก ๔ แห่ง ภาคใต้ ๒ แห่ง แหล่งน้ำเฝ้าระวัง < ๓๐% ได้แก่ ขนาดใหญ่ ๖ แห่ง อ่างเก็บน้ำแม่กวง (๒๗%) อ่างเก็บน้ำทับเสลา (๒๓%) อ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ (๒๔%) อ่างเก็บน้ำลำนางรอง (๒๑%) อ่างเก็บน้ำกระเสียว (๒๑%) และอ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง (๒๑%) ขนาดกลาง ๕๙ แห่ง แยกเป็น ภาคเหนือ ๒๐ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๒ แห่ง ภาคตะวันออก ๓ แห่ง ภาคกลาง ๒ แห่ง ภาคตะวันตก ๑ แห่ง และภาคใต้ ๑ แห่ง

๔) การคาดการณ์ปริมาณฝน

เดือนพฤศจิกายน ปริมาณฝนรวมบริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง จะมีค่าต่ำกว่าค่าปกติประมาณ ๓๐% ภาคตะวันออก รวมทั้งกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะมีปริมาณฝนรวมต่ำกว่าค่าปกติประมาณ ๒๐% ส่วนภาคใต้ฝั่งตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก จะมีปริมาณฝนรวมใกล้เคียงค่าปกติ โดยจะมีปริมาณฝนรวมตามภาคต่างๆดังนี้ ภาคเหนือประมาณ ๑๕-๓๕ มม. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๑๐-๒๐ มม. ภาคกลางประมาณ ๒๐-๓๐ มม. ภาคตะวันออกประมาณ ๓๐-๖๐ มม. ภาคใต้ฝั่งตะวันออกประมาณ ๓๐๕-๔๔๕ มม. และภาคใต้ฝั่งตะวันตกประมาณ ๑๖๕-๒๓๐ มม.

๓.๓ รายงานผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่องเดิม

ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้เสนอเรื่องสรุปสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงฤดูฝนและมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณา ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบมาตรการแก้ไข ปัญหาพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๖๒ รวม ๑๓ มาตรการ ดำเนินการแล้ว ๗ มาตรการ มีมาตรการที่จะต้องเร่งรัดหน่วยงานดำเนินการ ๖ มาตรการ

ข้อเท็จจริง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ประสานและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของ หน่วยงานตามมาตรการดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

มาตรการเร่งด่วน ๖ มาตรการ แล้วเสร็จ ๖ มาตรการ คือ

๑) กรมฝนหลวงและการบินเกษตรปฏิบัติการฝนหลวงเหนือและทำอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๒๓๓ วัน ๖,๒๒๗ เที่ยวบิน (๘,๘๔๐:๐๑ ชั่วโมงบิน) รวมพื้นที่ได้รับฝนหลวง ๕๙ จังหวัด

๒) กรมชลประทาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและ อนุรักษ์พลังงาน ปรับแผนการระบายน้ำแหล่งน้ำต่างๆ ที่น้อยกว่า ๓๐% ระหว่างวันที่ ๕ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้ปรับลดแผนการระบายน้ำของอ่างเก็บขนาดใหญ่ ๑๙ แห่ง และขนาดเล็ก ๑๖๐ แห่ง จาก ๒,๓๓๒ ล้าน ลบ.ม. เหลือ ๑,๑๔๐ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๔๙ ของแผนการระบายน้ำปกติ

๓) ปรับลดแผนการระบายน้ำ ๔ เขื่อนหลัก แบบขั้นบันได กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย เตรียมมาตรการรองรับโดยปรับลดการระบายน้ำครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และปรับลดการระบายน้ำครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๔) การประปานครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมชลประทาน ร่วมวางแผน การใช้น้ำจากลุ่มน้ำแม่กลอง การผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลอง ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ๐.๑๐ ล้าน ลบ.ม./วัน ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ๐.๑๕ ล้าน ลบ.ม./วัน ระหว่างวันที่ ๒๖ สิงหาคม - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ๐.๒๐ ล้าน ลบ.ม./วัน ได้นำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นรวม รวม ๑๕.๑๕ ล้าน ลบ.ม.

๕) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำรวจพื้นที่ขาดแคลนน้ำ/สนับสนุนเครื่องมือ รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ สร้างการรับรู้ใช้น้ำอย่างประหยัด - ส่งเครื่องสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือพื้นที่นาปี นาปรัง อุปโภคบริโภค พืชไร่ รวมทั้งหมด ๒๑๔/๗๑ เครื่อง และส่งเครื่องสูบน้ำและจ่ายแจกน้ำด้วยรถบรรทุกน้ำ รวม แจกจ่ายน้ำ ๑๙,๑๔๕,๓๔๑ ลิตร สูบน้ำ ๔๐,๑๕๔,๓๗๓ ลบ.ม. และ ได้รับประโยชน์ ๓๘๔,๓๔๖ครัวเรือน

๖) กรมและจังหวัดสร้างความเข้าใจสถานการณ์น้ำ และแนวทางแก้ไขให้สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในพื้นที่รับทราบ

มาตรการระยะสั้น ๔ มาตรการ แล้วเสร็จ ๒ มาตรการ คือ

๑) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ จัดทำแผนงานเพื่อของบประมาณ เน้นน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ขอรับการ จัดสรรงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ๒๐ จังหวัด ๘๓ อำเภอ ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่มน้ำต้นทุนให้ประชาชน จำนวน ๑๙๗ แห่ง งบประมาณ จำนวน ๕๔.๒ ล้านบาท

๒) บูรณาการ ๔ กระทรวง (กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง) กำหนดนโยบายช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- เตรียมพร้อมจัดทำแผนรองรับสถานการณ์
- ส่งเสริมกิจกรรมทดแทนในพื้นที่ที่ไม่สามารถเพาะปลูกข้าวได้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ แนวทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ และ วันที่ ๑๐

กันยายน ๒๕๖๒

เรื่องเดิม

๑. คณะรัฐมนตรีมีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดแนวทางในการระบายน้ำและกักเก็บน้ำในช่วงฤดูฝนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและสามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ได้ในฤดูแล้ง โดยให้พิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมเป็นพื้นที่นาร่องในการดำเนินการ

๒. คณะรัฐมนตรีมีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ มอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งพิจารณา กำหนดพื้นที่ของประชาชนที่เป็นบริเวณน้ำท่วมซ้ำซากที่เหมาะสมเป็นพื้นที่รับน้ำ (แก้มลิง) และกักเก็บน้ำในช่วงฤดูฝนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้งให้เหมาะสมและชัดเจนโดยเร็ว

ข้อเท็จจริง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ร่วมบูรณาการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมหารือเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เพื่อติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓ และ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ในประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) กำหนดแนวทางในการระบายน้ำและกักเก็บน้ำในช่วงฤดูฝน
๒) พิจารณาพื้นที่ลุ่มต่ำเป็นพื้นที่นาร่องในการเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้งตามเป้าหมายในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๓) การพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปผลการติดตามการดำเนินงานเป็นรายหน่วยงานได้ดังนี้

กรมชลประทาน

๑) จัดหาพื้นที่รองรับน้ำเพื่อเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และหนองน้ำในฤดูฝน โดยจากการประเมินพื้นที่นั้นพบพื้นที่เหมาะสม แต่ต้องมีการปรับปรุงให้สามารถใช้เป็นพื้นที่รับน้ำ และบริหารจัดการน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๒) มีหนังสือสั่งการให้หน่วยงานในพื้นที่ ส่งรายงานติดตามสถานการณ์น้ำในแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทานให้กับกรมชลประทานรับทราบ ในรูปแบบรายงานประจำวัน พร้อมสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่

๓) เตรียมความพร้อมกำลังพล และเครื่องจักรเครื่องมือในการรับมือสถานการณ์น้ำหลากภาคใต้ในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒

๔) ดำเนินการตรวจสอบสภาพพังกันน้ำ ฝายชะลอน้ำ และคันกันน้ำที่ชำรุด ซึ่งอยู่ในขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ โดยจะเร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้น

๕) วางแผนการจัดสรรน้ำช่วงฤดูแล้ง โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒

กรมทรัพยากรน้ำ

๑) การหาแหล่งน้ำสำรอง ปัจจุบันกรมทรัพยากรน้ำมีแผนการพัฒนาแหล่งน้ำสำรองทั้งสิ้น ๑๑๖ แห่ง ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการคาดว่าจะสามารถช่วยกักเก็บน้ำไว้ได้ ๑๖๕ ล้าน ลบ.ม.

๒) การตรวจสอบผนังกันน้ำพบว่า มีผนังกันน้ำประมาณ ๕๐๐ - ๖๐๐ แห่งที่ยังไม่ได้ดำเนินการถ่ายโอนให้กับท้องถิ่น เนื่องจากปัญหาการชำรุดเสียหาย ซึ่งทางกรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินการของบในปี ๖๓ ถึง ๖๕ เพื่อซ่อมบำรุง และถ่ายโอนให้กับท้องถิ่นต่อไป

๓) การถ่ายโอนแหล่งน้ำขนาดกลางของกรมทรัพยากรน้ำให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการได้อย่างยากลำบาก เนื่องจากมีปัญหาในด้านขนาดของแหล่งน้ำและงบประมาณในการบำรุงดูแลรักษา ทำให้มีการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๔) ระบบประปาหมู่บ้านที่กรมทรัพยากรน้ำรับผิดชอบมากกว่า ๑๕,๐๐๐ แห่ง ซึ่งได้ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเสร็จประมาณ ๑๒,๐๐๐ แห่ง ไม่สามารถถ่ายโอนได้ ๓,๐๐๐ แห่ง

การประปาส่วนภูมิภาค

๑) ในช่วงภัยแล้ง มีการคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบว่าจะมีทั้งหมด ๔๒ สาขา แต่เนื่องจากปัจจุบัน สถานการณ์น้ำโขงมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงมีการคาดการณ์เพิ่มอีก ๑๓ สาขา ที่มีความเสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบ

๒) การแก้ไขปัญหายั่งยืนการประปาส่วนภูมิภาคอาจมีการขอใช้งบจากงบกลาง โดยจะนำเสนอต่อไป

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๑) ดำเนินการของบเจาะสำรวจพื้นที่ซึ่งเป่าเสี่ยงภัยแล้งปี ๖๑/๖๒ ที่ทาง สทช. ได้ระบุไว้จำนวน ๒๐ จังหวัด ๘๓ อำเภอ โดยเริ่มแรกได้ของบเจาะสำรวจทั้งสิ้น ๕๔ อำเภอ เพื่อเตรียมรับมือฤดูแล้ง ๖๒/๖๓

๒) จัดทำคู่มือและแนวทางการเติมน้ำใต้ดิน ตามหลักวิชาการ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑) พิจารณาพื้นที่ลุ่มต่ำเป็นพื้นที่แก้มลิงเพื่อเป็นพื้นที่รับน้ำ ด้วยระเบียบกระทรวงการคลัง ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การชดเชยในกรณีนี้ จึงควรพิจารณาแก้ไขหรือกำหนดหลักเกณฑ์ โดยหารือกับกระทรวงการคลัง

๒) การดำเนินการแก้ไขปัญหาการประสบภัยแล้งและประสบอุทกภัย ในส่วนของกระทรวงมหาดไทยโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้สั่งการไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้ดำเนินการใน ๒ แนวทาง แนวทางที่ ๑ การเตรียมความพร้อมและแนวทางที่ ๒ การเผชิญเหตุ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ๒๕๕๘ โดยภัยแล้งจะมุ่งเน้นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับน้ำอุปโภค-บริโภคและการเกษตร ในกรณีพื้นที่ที่เกิดผลกระทบ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเป็นเขตพื้นที่ภัยพิบัติ เพื่อนำเงินอุดหนุนราชการไปใช้ในการช่วยเหลือประชาชน

ความเห็นฝ่ายเลขานุการ

๑) การพัฒนาพื้นที่ลุ่มต่ำเป็นพื้นที่นาร่องในการเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้งเห็นควรนำพื้นที่เป้าหมายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในช่วง ๕ ปีแรกมาดำเนินการ ได้แก่ (๑) หุบบางพลวง จังหวัดปราจีนบุรี (๒) ลำน้ำยั้ง จังหวัดร้อยเอ็ด และ (๓) การปรับปรุงพื้นที่ลุ่มต่ำ ๑๒ หุบและหุบบางระกำ

๒) เปรียงรัดให้หน่วยงานดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ และวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒

๓) เห็นควรให้กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าชดเชย ค่าเช่าพื้นที่ การนำน้ำเข้าไปเก็บในพื้นที่ลุ่มต่ำ

๔.๒ แนวทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีมีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ รับทราบและเห็นชอบตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ โดยมีรายละเอียดสรุปดังนี้

๑. การคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ปี ๒๕๖๒/๖๓ และมาตรการรองรับ

พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำการเกษตร

- ด้านการอุปโภคบริโภค พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจากพื้นที่สาขาให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค ต้องเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ในเขตการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๔๒ สาขา ๒๒ จังหวัด ๕๖ อำเภอ และนอกเขตการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๘ จังหวัด

- ด้านการเกษตร พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำในเขตชลประทานที่ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ แบ่งออกเป็น พื้นที่ไม่มีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะสนับสนุนการเพาะปลูก จำนวน ๕ แห่ง (๘ จังหวัด) พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำเพียงพอเพื่อการเกษตรต่อเนื่อง (พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น) จำนวน ๙ แห่ง (๒๘ จังหวัด) พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำเพียงพอเพื่อการเกษตรนาข้าวรอบที่ ๒ บางพื้นที่ จำนวน ๙ แห่ง (๗ จังหวัด) ในส่วนของพื้นที่นอกเขตชลประทานเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ๑๐๙ ตำบล ๕๔ อำเภอ ๒๐ จังหวัด

มาตรการรองรับสถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ โดยมีหน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

(๑) ด้านน้ำต้นทุน (Supply)

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนสำรองน้ำ / แหล่งน้ำสำรอง/ ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบ รวมถึงดึงน้ำจากแหล่งน้ำใกล้เคียง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดปริมาณน้ำจัดสรรในฤดูแล้งให้ชัดเจน และแจ้งให้รับทราบแผน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำทะเบียนผู้ใช้น้ำจากแหล่งน้ำ เพื่อตรวจสอบข้อมูลแหล่งน้ำและเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

(๒) ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)

เพื่อการอุปโภคบริโภค

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ตอนบน ให้เป็นไปตามแผน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ตอนล่าง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควบคุมการผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลอง สู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตอนล่างให้เป็นไปตามแผน เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำด้านอุปโภคบริโภค

เพื่อรักษาระบบนิเวศ

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำที่ใส่น้ำเสีย

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำที่สถานีสูบน้ำดิบสำแลของการประปานครหลวงอย่างใกล้ชิด

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควบคุมและขึ้นทะเบียนการเลี้ยงปลากระชังในแหล่งน้ำและลำน้ำ

- กระทรวงคมนาคม สสำรวจ ตรวจสอบ ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำในพื้นที่อ่อนไหวต่อการทรุดตัวของคันคลองเนื่องจากระดับน้ำลดต่ำกว่าปกติ

เพื่อการเกษตร

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง จัดทำทะเบียนผู้ปลูกพืช โดยระบุพื้นที่เพาะปลูก และแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน

(๓) การติดตามประเมินผล

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ติดตาม ควบคุมการจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามแผน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และกิจกรรมการใช้น้ำอย่างใกล้ชิด

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ติดตาม เฝ้าระวัง และรายงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ

(๔) การเตรียมการและสร้างการรับรู้ โดยประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ให้หน่วยงาน คณะกรรมการลุ่มน้ำ และประชาชนทราบ

๒. คาดการณ์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยภาคใต้และมาตรการรองรับ

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยภาคใต้ ประกอบด้วย

(๑) เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ มีพื้นที่เสี่ยง ๙ จังหวัด ๖๑ อำเภอ ๓๐ ลำน้ำ

(๒) เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๒ มีพื้นที่เสี่ยง ๗ จังหวัด ๓๗ อำเภอ ๑๓ ลำน้ำ

มาตรการรองรับสถานการณ์อุทกภัย เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับน้ำหลากช่วงฤดูฝนในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยภาคใต้ปี ๒๕๖๒ ประกอบด้วย

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบสภาพอาคารบังคับน้ำ ระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบระบายน้ำ ตลอดจนสถานีโทรมาตรติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ ให้มีความพร้อมใช้งาน

๒) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบสิ่งกีดขวางทางน้ำ และบริหารจัดการน้ำหลากของอ่างเก็บน้ำโดยใช้เกณฑ์ปฏิบัติการ (Rule Curve) ที่ได้ปรับปรุงใหม่ เพื่อช่วยป้องกันและลดผลกระทบน้ำท่วม

๓) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย สำรวจแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์วิกฤติ พร้อมทั้งจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำหลากให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีการปรับเปลี่ยนไปตามแนวโน้มสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

๔) กระทรวงมหาดไทย วางแผนด้านเครื่องจักรและเครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือ พร้อมจัดทำแผนการเคลื่อนย้ายเครื่องจักร เครื่องมือ สนับสนุนในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

๕) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับหน่วยงาน และประชาชนในพื้นที่เสี่ยง

ข้อเท็จจริง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์น้ำ โดยสรุปการคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ (เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) และพิจารณาแนวทางการดำเนินการตามมาตรการรับมือและการติดตามแนวทางปฏิบัติตามมติ คณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ ในประเด็นพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ และพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยภาคใต้ ๒๕๖๒ โดยหน่วยงานได้พิจารณามาตรการตามแนวทางกันอย่างกว้างขวางและมีการเสนอหน่วยงานเพิ่มเติมในการดำเนินงานสรุปผลได้ดังนี้

๑. ผลการดำเนินการตามมาตรการรองรับสถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ ดังนี้

(๑) ด้านน้ำต้นทุน (Supply)

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนสำรองน้ำ / แหล่งน้ำสำรอง/ ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบ รวมถึงดึงน้ำจากแหล่งน้ำใกล้เคียง
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมการฝนหลวงและการบินเกษตร ปฏิบัติการเติมน้ำในพื้นที่เกษตร
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดสรรน้ำในฤดูแล้งให้ชัดเจน และแจ้งกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบแผน
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดปริมาณน้ำจัดสรรในฤดูแล้งให้ชัดเจน และแจ้งให้รับทราบแผน
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย จัดทำทะเบียนผู้ใช้น้ำจากแหล่งน้ำ เพื่อตรวจสอบข้อมูลแหล่งน้ำและเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

(๒) ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)

เพื่อการอุปโภคบริโภค

- ทุกภาคส่วน ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ตอนบน ให้เป็นไปตามแผน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ตอนล่าง
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมชลประทาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และการประปานครหลวง ควบคุมการผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลอง สู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างให้เป็นไปตามแผน เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำด้านอุปโภคบริโภค

เพื่อรักษาระบบนิเวศ

- กระทรวงมหาดไทย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นเจ้าภาพในการควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำใต้ดินน้ำเสีย
- กระทรวงมหาดไทย โดยการประปานครหลวง เผื่อระวังคุณภาพน้ำที่สถานีสูบน้ำดิบ สำแลอย่างใกล้ชิด
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมง ควบคุมและขึ้นทะเบียนการเลี้ยงปลากระชังในแหล่งน้ำและลำน้ำ

- กระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท) ตรวจสอบ ตรวจสอบ ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำในพื้นที่อ่อนไหวต่อการทรุดตัวของคันคลองเนื่องจากระดับน้ำลดต่ำกว่าปกติ

เพื่อการเกษตร

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง จัดทำทะเบียนผู้ปลูกพืช โดยระบุพื้นที่เพาะปลูก และแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน

(๓) การติดตามประเมินผล

- กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ติดตาม ควบคุมการจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามแผน
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และกิจกรรมการใช้น้ำอย่างใกล้ชิด

- หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำทุกกิจกรรม ติดตาม เฝ้าระวัง และรายงาน เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ

(๔) การเตรียมการและสร้างการรับรู้ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ให้หน่วยงาน คณะกรรมการลุ่มน้ำ และประชาชนทราบ

นอกจากนี้ หน่วยงานได้รายงานผลการดำเนินการตามมาตรการรองรับสถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ แยกเป็นรายหน่วยงานได้ดังนี้

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๑) เตรียมความพร้อมการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลรวมทั้งเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ

๒) พิจารณาขอรับจัดสรรงบกลางเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งทั้งในเขตและนอกเขตชลประทาน

๓) เตรียมความดำเนินการปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลเพื่อให้นำมาใช้อุปโภคบริโภค

กรมทรัพยากรน้ำ

พัฒนาแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำ เพื่อสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่จำนวน ๕,๕๘๓ แปลง เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ ๓๒๐,๔๕๓ ราย คิดเป็นพื้นที่ ๕,๕๒๐,๔๒๒ ไร่ โดยการสูบน้ำจากแหล่งน้ำ ต้นทุนในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่

กรมทางหลวง

มาตรการแก้ไขและป้องกันถนนทรุดตัวเนื่องจากการลดระดับน้ำ ในบริเวณถนนที่เสียปลาคล่อง ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ เมื่อเกิดเหตุการณ์ และหลังเกิดเหตุการณ์ ก่อนเกิด ตรวจสอบเส้นทางที่มีความเสี่ยงต่อการทรุดตัว ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง เมื่อเกิดเหตุการณ์ ให้เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ หน่วยงานในพื้นที่เร่งเข้าตรวจสอบความเสียหาย พร้อมดำเนินการซ่อมแซมให้การจราจรผ่านได้ในเบื้องต้นทันที หลังเกิดเหตุการณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าสำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์สาเหตุ และแนวทางการแก้ไข

กรมชลประทาน

๑) วางแผนการจัดสรรน้ำช่วงฤดูแล้งให้ชัดเจน คาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒

๒) ให้สำนักชลประทานที่ ๑-๑๗ ดำเนินการติดตามสถานการณ์น้ำต้นทุนในพื้นที่

๓) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ เกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือและแนวทางแก้ไข รวมถึงให้การสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ และอ่างเก็บน้ำที่ไม่เพียงพอสนับสนุนการทำการ

๔) จัดหาพื้นที่รองรับน้ำเพื่อเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และหวน่งน้ำในฤดูฝน โดยจากการประเมินพื้นที่นั้นพบพื้นที่เหมาะสม แต่ต้องมีการปรับปรุงให้สามารถใช้เป็นพื้นที่รับน้ำ

๔. ผลการดำเนินการตามมาตรการรองรับสถานการณ์อุทกภัย เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับน้ำหลากช่วงฤดูฝนในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยภาคใต้ปี ๒๕๖๒ ของหน่วยงาน สรุปได้ดังนี้

กรมชลประทาน

๑) ให้โครงการชลประทานทุกแห่งในพื้นที่ภาคใต้ติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำในพื้นที่อย่างใกล้ชิดให้เร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วมขังให้เร็วที่สุด รวมถึงการตรวจสอบอาคาร และระบบชลประทานในพื้นที่ให้สามารถรองรับสถานการณ์น้ำได้อย่างเต็มศักยภาพ

๒) การบริหารจัดการปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ ให้บริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำต่างๆ ให้อยู่ในเกณฑ์ควบคุมอย่างเคร่งครัด ปรับการระบายน้ำให้เหมาะสม

๓) เตรียมความพร้อมกำลังพล และเครื่องจักรเครื่องมือในการรับมือสถานการณ์น้ำหลากภาคใต้ (ช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒)

๔) ดำเนินการตรวจสอบสภาพน้ํากั้นน้ำ ฝ่ายชะลอน้ำ และคั่นกั้นน้ำที่ชำรุด ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ โดยจะเร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้น

๕) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

๔.๓ การคาดการณ์สถานการณ์น้ำโขง และมาตรการ

เรื่องเดิม

ด้วยสถานการณ์เอลนีโญ (El Nino) ในอนุภาคภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ส่งผลต่อความแห้งแล้งในภูมิภาค ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงในช่วงฤดูฝน (เดือนมิถุนายน-ตุลาคม) ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าระดับน้ำลดลง และเปลี่ยนแปลงระดับน้ำอยู่ตลอดเวลา ส่งผลกระทบกับการประกอบอาชีพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ๘ จังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง และอยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนและภาคประชาสังคม

ข้อเท็จจริง

สถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขง และการคาดการณ์ระดับน้ำ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. สถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขงตั้งแต่เดือนมิถุนายน-ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

๑) เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เหตุการณ์สำคัญที่มีผลทำให้ระดับน้ำของแม่น้ำโขง ตั้งแต่จังหวัดเลยจนถึงจังหวัดอุบลราชธานีมีระดับน้ำต่ำสุด ๓ เหตุการณ์ ประกอบด้วย

๑.๑) ปริมาณฝนตกในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงน้อยลง เปรียบเทียบค่าฝนที่ตกกับค่าเฉลี่ยของปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเมื่อมาแยกปริมาณฝนที่ตกเป็นรายเดือน พบว่ามีค่าการขาดดุล -๔๙ มิลลิเมตร หรือ ๑๙% (แสดงถึงปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่น้อยกว่า เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของฝนรายเดือน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๙) โดยเฉพาะพื้นที่ สปป.ลาว ตั้งแต่เมืองหลวงพระบาง ไชยะบุรี และทางฝั่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยแสดงถึงค่าที่แสดงถึงภัยแล้งอย่างชัดเจน

๑.๒) เขื่อนจิ่งหง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเขื่อนที่เป็นอ่างเก็บน้ำเขื่อนตัวสุดท้ายของแม่น้ำล้านช้าง ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำโขงผ่านเขตแดนสาธารณรัฐประชาชนจีน-สปป.ลาว เข้าสู่ สปป.ลาว ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนปริมาณน้ำท่าประมาณ ๑๖.๕% ของน้ำท่าทั้งหมดในแม่น้ำโขง จากรายงานของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission Secretariat: MRCS) ระบุว่า เขื่อนจิ่งหงได้ลดปริมาณการปล่อยน้ำจากประมาณ ๑,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วินาที เหลือ ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วินาที ซึ่งสืบเนื่องมาจากการบำรุงรักษาระบบสายส่งไฟฟ้าในเขื่อนจิ่งหง ในระหว่างวันที่ ๕-๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ซึ่งหลังจากนั้นยังไม่เพิ่มการปล่อยน้ำเพิ่มขึ้น

๑.๓) การทดสอบการเดินเครื่องปั่นไฟ ของเขื่อนไชยะบุรี สปป.ลาว ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ จากการเก็บข้อมูลระดับน้ำในแม่น้ำโขงที่สถานีจิ่งหง สถานีเชียงแสน สถานี หลวงพระบางและสถานีเชียงคาน พบว่า ระดับน้ำที่สถานีเชียงคานมีระดับน้ำลดลงในขณะที่ระดับน้ำที่สถานี หลวงพระบางมีระดับเพิ่มขึ้น เนื่องจากเขื่อนไชยะบุรีซึ่งอยู่หลังสถานีหลวงพระบางมีการกักเก็บน้ำเพื่อให้ได้ค่า ความสูงของระดับน้ำที่เพียงพอต่อการปั่นไฟ จึงทำให้ระดับน้ำที่ท้ายน้ำตั้งแต่เชียงคานลงมา มีระดับน้ำต่ำลง

๒) เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ อิทธิพลพายุโพดุล และพายุกาลิณี ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงที่วัดได้ ณ สถานีนครพนม มุกดาหาร และโขงเจียม มีระดับน้ำเพิ่มขึ้น โดยปริมาณฝนสะสมทั้งหมดที่เกิดจาก พายุทั้ง ๒ ลูก ในพื้นที่ขอบเขตตั้งแต่จังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทย เมืองสะหวันนะเขตจนถึงเมืองปากเซ สปป.ลาว มีค่าอยู่ระหว่าง ๔๐๐-๗๐๐ มิลลิเมตร จนทำให้ระดับน้ำที่สถานีโขงเจียมสูงกว่าระดับน้ำที่เดือนภัย และสูงท่วมสถานี ๒ เมตร แต่เมื่อหมดอิทธิพลจากพายุทั้ง ๒ ลูก ระดับน้ำในแม่น้ำโขงจึงลดลงเข้าสู่ระดับน้ำต่ำกว่าค่าระดับน้ำต่ำสุดเช่นเดิม

๒. การคาดการณ์และข้อเสนอมาตรการรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนอยู่ริมแม่น้ำโขง

จากข้อมูลการติดตามแม่น้ำของ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (MRCS) และ สถานการณ์ระดับน้ำที่มีระดับต่ำสุดของกลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างในฤดูฝน พ.ศ.๒๕๖๒ ประกอบกับ สถานการณ์

เอลนีโญจะยังคงมีผลต่อภูมิภาค ทำให้ไม่มีปริมาณฝนตกในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง และไม่มีการระบายน้ำที่ผิดปกติจากเขื่อนในจีนและใน สปป.ลาว ระดับน้ำของสถานีแม่น้ำโขงทุกสถานีจะมีค่าระดับน้ำอยู่ในระหว่าง ๑ - ๒ เมตรจากระดับท้องแม่น้ำ โดยมีค่าระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่งประมาณ ๑๐ - ๑๒ เมตร

๓. ผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือ

๓.๑ การดำเนินการตามกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง (Mekong-Lancang Cooperation : MLC)

ภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง ประกอบด้วยสมาชิกจาก ๖ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา ไทย เวียดนาม และจีน โดย ดร.สมเกียรติ ประจำวงษ์ เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการร่วมสาขาทรัพยากรน้ำสมัยวิสามัญ ครั้งที่ ๓ ภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง ณ นครกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน คณะทำงานร่วมสาขาทรัพยากรน้ำ (Joint Working Group on Water Resource Management, JWG) เป็นหนึ่งในคณะทำงาน ๖ สาขาภายใต้กรอบแม่โขงล้านช้าง ซึ่งในการประชุมดังกล่าว สททช. ได้ประชุมหารือ (นอกรอบ) ร่วมกับผู้แทนระดับอธิบดีของสาธารณรัฐประชาชนจีน (แบบทวิภาคี) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการแลกเปลี่ยนสถานการณ์น้ำของจีนและไทยในช่วงฤดูแล้งเพิ่มเติม จากปัจจุบันจีนได้พิจารณาให้ข้อมูลสถานการณ์ในช่วงฤดูฝน (ตั้งแต่มิถุนายน-ตุลาคม) เพื่อให้การวิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์แม่น้ำโขงรวมถึงลำน้ำสาขาของแม่น้ำโขงได้ตลอดทั้งปี ตั้งแต่ต้นน้ำจากประเทศจีน อาทิ แผนการระบายน้ำตลอดฤดูแล้ง แนวทางการระบายน้ำเพิ่มหากทำน้ำอย่างไทยต้องการน้ำ เป็นต้น ซึ่ง สททช. จะอาศัยการประชุมหารือโต๊ะกลมสำหรับระดับรัฐมนตรีด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ (MLC) ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๙ - ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในการผลักดันความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความช่วยเหลือในการปล่อยน้ำในกรณีร้องขอด้วย

๓.๒ การดำเนินการตามกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRC)

มีการประชุมคณะกรรมการร่วมของคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission The Special Session of MRC Joint Committee Meeting) ซึ่งประกอบด้วย ๔ ประเทศ ได้แก่ ลาว เวียดนาม กัมพูชา และไทย ณ กรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยประเด็นสำคัญที่มีการหารือร่วมกัน คือ สถานการณ์ภัยแล้งของแม่น้ำโขง ซึ่งขณะนี้ระดับน้ำต่ำกว่าระดับที่เคยเกิดในอดีต ขณะเดียวกัน ยังมีระดับน้ำขึ้นลงอย่างผิดปกติ ซึ่งที่ประชุมทั้ง ๔ ประเทศมีเจตนารมณ์ร่วมกันเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งปัจจัยจากภัยธรรมชาติ และปัจจัยการบริหารจัดการเขื่อนในลำน้ำโขง ซึ่งสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (MRCSC) จะเป็นหน่วยงานหลักในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ผลกระทบจากสองปัจจัยดังกล่าวให้ ๔ ประเทศได้รับข้อมูลที่ตรงกัน เพื่อลดความสับสนและความเข้าใจที่อาจคลาดเคลื่อน นำไปสู่มาตรการในการเตรียมการป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ฝ่ายไทยยังเน้นย้ำเสนอให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลปริมาณการไหลของแม่น้ำสาขาหลักที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงโดยตรง โดยเฉพาะข้อมูลการระบายน้ำท้ายเขื่อนจาก สปป.ลาว และจีน เพื่อเตรียมการป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำที่ขึ้นลงที่ผิดปกติจากการผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนบริหารจัดการน้ำภายในประเทศเชื่อมโยงกับแม่น้ำสาขาลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งป้องกันความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำโขงได้

ความเห็นของฝ่ายเลขานุการฯ

ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาแล้ว เพื่อให้การแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำในแม่น้ำโขงลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน จึงขอเสนอมาตรการรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนอยู่ริมแม่น้ำโขง ดังนี้

